

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Verplaatsing agrarische bedrijven Nieuw Buinen

Aanvullend toetsingsadvies over het plan-MER

6 april 2012 / rapportnummer 2306-100

1. Oordeel over het MER

De gemeente Borger-Odoorn heeft het voornemen een nieuw bestemmingsplan vast te stellen om de hervestiging van drie¹ te verplaatsen agrarische bedrijven (een akkerbouwbedrijf, een melkveebedrijf en een pluimveebedrijf), de herontwikkeling van de oude locaties en een energiebouwblok grenzend aan één van de bedrijven mogelijk te maken. De perceelsgerichte bestemmingsplannen die reeds voor de verplaatsing van het akkerbouwbedrijf en het melkveebedrijf zijn vastgesteld, komen daarmee te vervallen. Ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan² heeft het bevoegd gezag ervoor gekozen een plan-MER op te stellen.

De Commissie voor de m.e.r.³ heeft op 6 oktober 2011 advies over een gecombineerd plan/besluit-MER uitgebracht. Dit gecombineerde MER diende voor de onderbouwing van zowel het bestemmingsplan als voor de omgevingsvergunning voor het pluimveebedrijf. Naar aanleiding van dit advies heeft de initiatiefnemer besloten om apart een plan-MER voor het bestemmingsplan en een besluit-MER voor de genoemde omgevingsvergunning op te stellen. Dit is in het plan-MER helder verwoord.⁴ Het onderhavige advies heeft dan ook uitsluitend betrekking op het plan-MER voor het bestemmingsplan.

De Commissie heeft van het bevoegd gezag twee zienswijzen ontvangen en deze meegewogen in haar advies over het plan-MER.

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie voor besluitvorming over het bestemmingsplan in het MER aanwezig is. Daarbij plaatst zij wel de kanttekening dat het ontwerpbestemmingsplan niet aansluit bij het enige alternatief uit het plan-MER dat geen aantasting van natuurlijke kenmerken met zich brengt. Uit de Passende beoordeling blijkt dat vanwege mogelijke aantasting van natuurlijke kenmerken de voorgestelde geleidelijke overgang van het basisalternatief naar het termijnalternatief niet haalbaar is. Wel kan uit de Passende beoordeling worden afgeleid dat geen aantasting van natuurlijke kenmerken plaatsvindt als direct voor het termijnalternatief wordt gekozen. Daarmee bevat het plan-MER een alternatief dat geen aantasting van natuurlijke kenmerken met zich brengt.

Ten aanzien van het energiebouwblok bevat het plan-MER voldoende informatie voor een installatie met een maximale verwerkingscapaciteit van 50.000 ton.

¹ De documenten zijn hier niet eenduidig over. Zo spreekt de 'Toelichting' op blz. 3 van drie bedrijven (akkerbouwbedrijf Schipper-Elberse, melkveehouderijbedrijf Van der Meer en pluimveehouderij Jansen), terwijl het plan-MER op blz. 3 en 16 van vier agrarische bedrijven (Van der Meer, Schipper-Elberse, Jansen en Pegge) spreekt. Omdat op blz. 5 van het plan-MER is aangegeven dat Pegge geen deel meer uitmaakt van het voornemen, gaat dit advies uit van de vestiging van drie bedrijven en wordt Pegge buiten beschouwing gelaten.

² Het ontwerp van het bestemmingsplan heeft als naam 'Perspectiefplan Boeren Nieuw Buinen' gekregen. Het advies zal in navolging van het plan-MER de term 'bestemmingsplan' aanhouden.

³ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

⁴ Zie Plan-MER, blz. 29.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. Toelichting op het oordeel en aanbevelingen voor het vervolg

2.1 Voornemen, huidige situatie, autonome ontwikkeling

Omdat het voor de Commissie een zoektocht was om de uitgangspunten van het plan-MER te achterhalen, volgt hierna hoe de Commissie de uitgangspunten heeft opgevat. Sinds de startnotitie hebben zich de nodige ontwikkelingen in het plangebied voorgedaan. Daardoor is het voornemen ten opzichte van de voorfase op het MER gewijzigd. Hetzelfde geldt voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling, die samen de bouwstenen voor de referentiesituatie vormen, waartegen het voornemen en de alternatieven worden afgezet. Als niet duidelijk is uit welke onderdelen het voornemen en de referentiesituatie bestaan, is een vergelijking hiertussen niet mogelijk.

De Commissie beschouwt de volgende zaken als het voornemen:

- de verplaatsing van drie⁵ agrarische bedrijven,
- de herbestemming van de te verlaten locaties⁶, en
- de vestiging van een energiebouwblok.

Het plan-MER geeft aan dat de gemeente de wens heeft om op termijn in het gebied nog meer bedrijven te gaan vestigen.⁷ De Commissie signaleert dat deze wens geen onderdeel is van het voornemen en dus ook niet nader wordt onderzocht in het plan-MER. Het plan-MER geeft daarmee geen onderbouwing voor de vestiging van toekomstige bedrijven in dit gebied.

Hoewel de herontwikkeling van de te verlaten locaties als onderdeel van het voornemen wordt gezien, zijn de te verlaten locaties van het akkerbouwbedrijf en het melkveebedrijf niet opgenomen in het bestemmingsplan.

⁵ Zoals eerder in voetnoot 1 opgemerkt, wordt in het plan-MER ten onrechte ook de verplaatsing van melkveebedrijf Pegge genoemd als 4^e verplaatser. Akkerbouwbedrijf Schipper-Elberse maakt onderdeel uit van het voornemen. Omdat van dit bedrijf geen aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu worden verwacht, kan dit bedrijf bij de effectbeschrijving in het plan-MER buiten beschouwing worden gelaten.

⁶ Dit betekent vooral dat de (intensieve) veehouderijbestemming wegvalt op deze locaties. Daarvoor in de plaats komt:

- na vijf jaar een woonbestemming (Zuiderdiep 14A);
- een woonbestemming (Zuiderdiep 102);
- na vijf jaar een agrarische bestemming, niet zijnde intensieve veehouderij (Noorderdiep 101);
- na vijf jaar een agrarische bestemming, niet zijnde intensieve veehouderij, met landschappelijke waarden (1^e Exloërmond 86).

⁷ Plan-MER, blz. 7.

De Commissie stelt overeenkomstig het plan-MER vast dat de gekozen referentiesituatie bestaat uit de vier bestaande stallen⁸ van Jansen.

2.2 Alternatieven

Locatieonderbouwing

De Commissie constateert dat de gemeente met name vanwege de milieuwinst die de verplaatsing in het woonlint langs Nieuw Buinen realiseert, heeft gemeend de verplaatsingsverzoeken van de agrarische bedrijven te faciliteren. Het plan-MER onderbouwt niet waarom de locaties aan de Tweederdeweg Zuid de voorkeur verdienen boven andere locaties binnen de gemeente. De locatie is wel benoemd in de Structuurvisie Borger-Odoorn⁹ die op 9 december 2010 is vastgesteld, en is vervolgens overgenomen in het ontwerpbestemmingsplan.

Verhouding tussen basis- en termijnalternatief

Het plan-MER suggereert dat het basisalternatief en het termijnalternatief twee verschillende naast elkaar bestaande alternatieven betreffen. Inhoudelijk lijkt het echter te gaan om twee periodes binnen één alternatief: de eerste vijf jaren van de duur van het bestemmingsplan (basisalternatief) en de periode daarna (termijnalternatief).

Het plan-MER maakt door deze beide 'alternatieven' in beeld te brengen goed inzichtelijk wat de maximale milieueffecten zijn gedurende de planperiode. Daarbij valt op dat de milieueffecten in eerste instantie toenemen om na maximaal vijf jaar na het van kracht worden van het bestemmingsplan af te nemen. Dit heeft te maken met het feit dat het pluimveebedrijf zowel op de oude locaties als op de nieuwe locatie tegelijkertijd kan produceren en na vijf jaar uitsluitend op de nieuwe locatie. Dit geldt ook voor het melkveebedrijf.

Alternatief zonder aantasting van natuurlijke kenmerken

Ten aanzien van de combinatie basis- en termijnalternatief blijkt uit de Passende beoordeling dat aantasting van natuurlijke kenmerken niet is uit te sluiten. Dat betekent dat het ontwerpbestemmingsplan niet kan worden vastgesteld zonder de zogenoemde ADC-toets¹⁰ te doorlopen.

Uit de Passende beoordeling kan bovendien worden afgeleid dat geen aantasting van natuurlijke kenmerken plaatsvindt, als direct het termijnalternatief wordt uitgevoerd. Daarmee wordt voorkomen dat toename van stikstofdepositie plaatsvindt, als gevolg van het feit dat tegelijkertijd op de oude locaties en de nieuwe locatie wordt geproduceerd. Dit betekent dat direct inzetten van het termijnalternatief een alternatief biedt waarvoor het niet nodig is om de ADC-toets te doorlopen. De Commissie constateert dat het voorliggende ontwerpbestemmingsplan niet in overeenstemming is met dit alternatief.

⁸ Zie voor de stal aan het Zuiderdiep 102 (Corzaan) de voetnoot op blz. 7 en bij tabel 7 op blz. 51 van het plan-MER; hoewel de stal op dit moment leegstaat, kan deze per direct met vleeskuikens worden opgevuld.

⁹ Zie Structuurvisie, blz. 42 e.v.

¹⁰ Hierin wordt achtereenvolgens bepaald:

- of er alternatieven zijn voor het plan;
- of er dwingende redenen van openbaar belang zijn voor het plan;
- of en zo ja, welke compenserende maatregelen er nodig en mogelijk zijn.

2.3 Energiebouwblok

Uit het plan-MER blijkt dat de biovergistingsinstallatie een maximale verwerkingscapaciteit heeft van 50.000 ton per jaar. Voor deze installatie zijn de effecten voor geur en fijn stof nog niet in beeld gebracht. Gelet op de locatie ten opzichte van gevoelige bestemmingen verwacht de Commissie echter niet dat deze effecten aanzienlijk zullen zijn.

Uit het plan-MER valt bovendien niet af te leiden wat de brongegevens zijn van de effectbeschrijving. Gelet op de dimensies van de vergistingstanks van de biovergistingsinstallatie plaatst de Commissie vraagtekens bij de verwerkingscapaciteit van de installatie. Deze lijkt twee keer zo groot als de opgegeven maximum capaciteit van 50.000 ton. Mocht dit het geval zijn, dan leidt dit tot extra belasting van de omgeving, bijvoorbeeld ten aanzien van geluid- en verkeershinder. Het plan-MER bevat hierover geen informatie.

2.4 Geur

In paragraaf 4.2.2 van het plan-MER wordt het woonlint van Nieuw Buinen aangemerkt als bebouwde kom, terwijl Eerste Exloërmond is beschouwd als gebied buiten de bebouwde kom. Gelet op de dichtheid van de bebouwing lijkt dit niet waarschijnlijk. Dit heeft gevolgen voor de cumulatieve geurbelasting.¹¹ Voorts is niet navolgbaar waarop de score + voor leefklimaat buiten de bebouwde kom berust in het termijnalternatief. Een score van 0/- lijkt meer in de rede te liggen.

De Commissie verwacht niet dat deze constatering tot andere keuzes leiden.

2.5 Verkeer

Het is onduidelijk hoe de beoordeling 0/+ voor het basisalternatief tot stand is gekomen, nu het aantal verkeersbewegingen fors toeneemt, terwijl in de bebouwde kom nog niets wegvalt. Bovendien is het energiebouwblok niet meegenomen in de verkeersbewegingen.

De Commissie verwacht niet dat deze constatering tot andere keuzes leiden.

2.6 Landschap

De effectbeoordeling van de drie alternatieven scoort negatief ten aanzien van het aspect landschap. De beoordeling besteedt niet veel aandacht aan de bebouwing bij het pluimveebedrijf en het energiebouwblok. Er ontstaat daar een zeer grote bouwmassa op meer dan 7 ha, die niet terugkomt in het beeldkwaliteitsplan. Bovendien spreekt dat plan van relatief lage stallen, terwijl het energiebouwblok 13 m en wellicht 15 m boven maaiveld uitkomt. Het is niet duidelijk hoe hierbij een lage horizon wordt behouden.

De Commissie verwacht echter niet dat deze constatering gevolgen zullen hebben voor de besluitvorming.

¹¹ Zie paragraaf 5.3.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders gemeente Borger-Odoorn

Bevoegd gezag: Gemeenteraad gemeente Borger-Odoorn

Besluit: vaststellen van het bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C 14(oud) en D18.2(oud)

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Drie agrarische bedrijven zijn gezamenlijk van plan hun bedrijven (een pluimvee-bedrijf, een akkerbouwbedrijf en een melkveebedrijf) te verplaatsen naar een nieuwe locatie gelegen aan de Tweederdeweg Zuid te Nieuw Buinen. Tevens hebben zij het voornemen om aan de Tweederdeweg Zuid gezamenlijk een energiebouwblok (vergisting van mest en co-fermentaten) te realiseren.

Bijzonderheden: Voorafgaand aan dit plan-MER heeft de Commissie een toetsingsadvies uitgebracht over een gecombineerd plan/besluit-MER. Naar aanleiding hiervan heeft de initiatiefnemer besloten om apart een plan-MER voor het bestemmingsplan en een besluit-MER voor de omgevingsvergunning voor het pluimveebedrijf op te stellen. Het onderhavige advies heeft uitsluitend betrekking op het plan-MER voor het bestemmingsplan.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 12 augustus 2009:

ter inzage legging startnotitie: 12 augustus 2009 tot en met 23 september 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 30 juli 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 29 september 2009

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 29 september 2009

richtlijnen vastgesteld: 10 juni 2010

kennisgeving MER: 12 juli 2011

ter inzage legging MER: 14 juli 2011 tot en met 12 september 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 18 juli 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 6 oktober 2011

kennisgeving plan-MER: 14 februari 2012

ter inzage legging plan-MER: 16 februari 2012 tot en met 28 maart 2012

aanvraag aanvullend toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 9 februari 2012

aanvullend toetsingsadvies over het plan-MER uitgebracht: 6 april 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. S. Bokma

mr.dr.s. G.A.J.M. Hoevenaars (werkgroepsecretaris)

ing. M. Pijnenburg

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Perspectiefplan Boeren Nieuw Buinen, Arcadis, januari 2012;
- Structuurvisie Borger-Odoorn, 9 december 2010.

De Commissie heeft kennis genomen van twee zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 29 maart 2012 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Aanvullend toetsingsadvies over het plan-MER Verplaatsing agrarische bedrijven Nieuw Buinen

ISBN: 978-90-421-3484-3

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

